

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZINHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 12 korona.
Fél évre 6 „
Negyed évre 3 „
Videki előfizetők bélyegköltése egész évre 2 K.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1/c földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a városi nyomdában Dózsa György könyvelő kezeihez is.

LINOLEUM ÁRUHÁZ. LINOLEUM ÁRUHÁZ

TELEFON 644.

PIAC-U. 58. sz. alá helyeztetett át

Haas Lipót

Linoleum, viaszosvászon s gummiárú gyári raktára.

LEGFRISSEBB FÉRFI-DIVAT UJDONSÁGOK, SZALMAKALAPOK, NYAKKENDŐK, TENNISZ-INGEK stb. LEGJUTÁNYOS BESZERZÉSI FORRÁSA

Frank Testvéreknel

Piac- és Szent-Anna-utca sarok. — Telefon 749.

Végh Gyula, szücsmester

Elsőrangú modern szücsárú vállalata 00000000000000000000
Kész árukban a legnagyobb választék. — Boák és karmantyuk dusan felszerelt raktára 00000

Debreczenben, Szent Anna-utca 3. szám alatt

Fehértói Béla

elsőrangú és legolcsóbb
temetkezési intézete
Debrecen, Csapó-u. 4

**** Telefonszám 11—85. ****

Orvosságot és vegyvizsgálatot
PONTOSAN KÉSZIT VVVVVV

Dr. SZELENYI, Piac-utca 30.

KOSSUTH-PATIKA. VVVVVV

HÖLGYEK FIGYELMÉBE!

Most nyílt meg Szent Anna-u. 3. sz. alatt

GOLDMARK budapesti kalapgyáros
debreczeni szalonja **MAROSSY GIZELLA**

vezetése alatt, ahol kizárólag raktára van párizsi és bécsi eredeti modelleknek.

Debreczeni színművésznőkből lett nagyságos polgárasszonyok.

Kállay Lujza férjezett Taffler Ignácné.

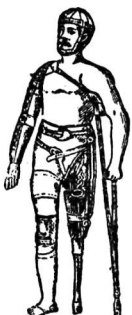

Beődy Ella férjezett Dr. Balkányi Emilné.

MOSKOVITS JÓZSEF

uri szabó divatterme ————— VÁROSI UJ BÉRHÁZ.

A n. é. közönség becses tudomására hozom, hogy az építkezés miatt a Piac-utcai barakban volt üzlethelyiségemet a Piac-utcai VÁROSI UJ BÉRHÁZBA (baloldal! 3-ik bolt) helyeztem át. Kérem továbbra a nagybecsű pártfogásukat. Kiváló tisztelettel **MOSKOVITS JÓZSEF** uri szabó. —————

KEZTYÜK, KÖTSZEREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG-
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piac-utca 26. sz. előtti barakból áthelyezett Piac-
és Csapó-utca sarkán lévő volt Kálnai-féle üzlet-
helyiségbe a BIKÁ-SZÁLLODÁVAL szemben.: ++++

MATTONI-FÉLE

GISSHÜBLER

TERMÉSZETES ÉGVÉNYES
SAVANYUVIZ.

NŐI FÉRFI ÉS GYERMEKCIPIŐK, KALAP
ÉS URI DIVAT UJDONSÁGOK nagy választékban

GLÜCK EDE

oipó és uri divat ujonnan berendezett nagy áruházában
Debreczen, Piac-u. 22. Kossuth-u. sarkán.
OLCSÓ SZABOTT ÁRAK. TELEFON 602.

Gyógyárúk, vegysze-
rek, gummiárúk, köt-
szerek, gazdasági és
állatgyógyászati cik-
kek nagy raktára a

Központi Drogéria

DEBRECZEN,

Piac-utca, Városház-épület.

Angol és francia illatszer
»» különlegességek. ««

MIHALOVITS JENŐ

GYÓGYSZERTÁRA ÉS GYÓGYSZERÉSZETI MŰ-
LABORÁTORIUMA A „KIGYÓHOZ”.

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 31. SZ.

VÁROSHÁZZAL SZEMBEN.

A bel- és kül-
földi gyógyszer-
különlegességek,
— hasonszerű
gyógyszerek, köt-
szerek, szépitő-
szerek — legna-
gyobb raktára a
Debreczen és vi-
... dékére. ...

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR DEBRECZENBEN.

Piac-utca 16. szám, saját palota.

Alaptőke 2.400.000 K. Tartalékok: 1.400.000 K. Betét-
állomány nyolcmillió korona.

Érdeklődősségekben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal.

Üzletágai: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltóleszámitolás, törlesztés és
jelzálogkölcsonők. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár).

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunásási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospercs.

TÖRLEY

TALISMAN · CASINO · RÉSERVÉ

A LEGELEGÁNSABB

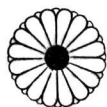
zacco és zsakett öltönyök, felöltők, doublé át-
meneti kabátok, szalon, smoking és fiakkülön-
legességek, ugyszintén sikkes egyenruhák készülnek

PRELOVSZKY ANDRÁS

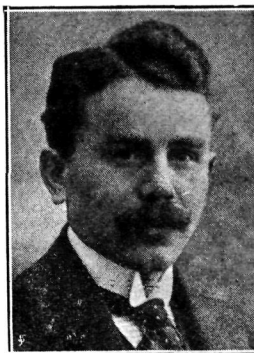
polgári és katonai egyenruha uri szabónál ooooo
DEBRECZEN, KOSSUTH-UTCZA 4. SZÁM.

Donogán és Somossy

Debreczen, Kistemplom-bazár.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehér-
nemű. Női divat és szőnyeg áruház.
Szabott árak. — Előzékeny kiszolgálás.

Uj ruhaüzlet! Szolid, szabott árak

NYÁRI IDÉNYRE

legelegánsabb, divatos

férfi-, fiu- és gyermeköltönyök,
átmeneti kabátok, mosó és
lűster áru-különlegességek
legolcsóbban

Balázs Jenő

férfi-, fiu és gyermekruha
áruházában szereshető be

DEBRECZEN, PIAC-UTCA 61-IK SZÁM,
Közgazdasági Bank mellett. Megyei telefon 6—28. sz.

Mérték után megrendelt ruhák kiváló gondnal rö-
vid idő alatt elkészítettnek. — Vidéki megrende-
lések gyorsan és pontosan elintéztetnek. ooooooo

Jegyzetek a hétről.

Egy pár napig azt hittük, hogy a szokványos Medard napot követő 40 nap után mégis csak nyár lesz. Nyár, eső nélküli, meleg, alkalmas a férfi és női nyári ruhákhoz. Dehogy is van nyár! Folytonos őszi napok hosszú láncolata szakadt a nyakunkba s aki szigorúan alkalmazkodni akar az időjáráshoz, háromszor is öltöztethet egy nap alatt s még akkor se stilszerű a toalettje.

Emellett a halálos unalom szürke szárnyai borulnak a városra. Nem az a lelki nyugalmat ontó unalom, amelyhez máskor hozzá vagyunk szokva, hanem az a vigasztalan, minden remény nélküli unalom, amelynek semmi köze sincs a nyári szórakozásokkal való eltelésnek.

Hetek óta a mozikon kívül és a kávéházi muzsikán kívül más nem áll a közönség rendelkezésére... Hol vannak a régi orfeumos, szalmaözvegyes hangulatokkal telített nyári éjszakák?! Hol vannak a Bika-mulatóbeli afférok?! Sehol.

Pezsgő alig durran, kacaj alig hallik s kétszer is végig tányérozhat a cigány, míg mindenik tagja a bandának hozzájuthat egy kávéházi szivarhoz a vékonyan csurrogó 10 filléresekből...

*

Hopp! Tízfilléresek! Itt áljunk meg egy szóra. Emlékszünk ugye bizony a pénzügyi kormány ama ígéretére, hogy rendezvén a valutát, 5 filléres nikkal pénzeket fog veretni, úgy gondolkodván, hogy alkalmazkodni fog az 5 filléres bélyeg, szivar stb. forgalomhoz. De nem veretett 5 filléreseket. És így mentett meg existenciákat, mert a cigány s egyéb borraivalósnépség most a szomru idők beálltával valósággal tönkremenne. Most, amikor semmi más divat nem tartja úgy magát, mint a *spórolás* divatja.

*

A *spórolásról* jut eszünkbe, hogy a debreceni közönség takarékosága hagyományos példa volt minden időkben, a szakajtókba és ágy alatt gyűjtött ezüst pénzekkel. Tessék csak elképzelni azt a *spórolási* mániát, ami most végigszágul Debreczenen. Persze, elsősorban a művészetek rovására. Mert nehogy azt higgye valaki, hogy lelki luxus helyett egyéb luxus szükségletein igyekeznek a családok *spórolni*. Például a női kalapokon több rendbeli toaletteken?! Dehogy is! Tessék csak Csáthyt, Hegedűs és Sándort megkérdeni, hány könyvet ad el mostanában, nem szólva talán a szakács- és gyümölcsbefőző könyveken kívül. És hány hangjegyzetet. Meg arra is kíváncsiak vagyunk, hogy az *Est-en* kívül vajjon hány szépirodalmi és napilapot rendeltek le azóta, mióta a szövetkezeteknek nem ad pénzt Verzál Kálmán?!

Bizony, szomoru lenne a mérleg.

*

Ehez a mérleghez egyébként hozzá fog szólni Mezey Béla is, az új színigazgató, akit a helyi sajtó egyrésze nem valami kesztyűs kézzel kezel.

Pedig nem kell egyéb, csak hogy alkalmat nyujtsanak a sajtó, mondjuk: *Gyöngye a társulat*... kiáltással ahoz, hogy a közönségnek kibuvója legyen a színházba való járástól. Mert a mostani időben nagyon sokan epedve várják a kedvezőtlen kritikát a színházról, csak azért, hogy legyen mivel takargatni a színházról való távolmaradásukat.

*

Zilahy, Beóthy és Ditrői után Mezey is kezd megösmerni a *debreceni jóindulattal*.

Azt hitte, hogy a katonazenekar szerződtésével egy régi óhaját teljesíti a közönségnek és a közönség egyrésze még sincs megelégedve a dolgokkal s most egyszerre a kenyer nélkül maradt polgári zenészek miatt fáj a fejük egyeseknek.

Pedig, hogy egy 24 tagu honvédenekar mennyi művészetet tud produkálni, arról meggyőződhattunk a *Hungária* kávéházban e héten tartott hangversenyek alkalmával. Se több, se kevesebb, mint 24 tagu zenekar játszott itt a nagyvárad negyedik honvédenezrednek s valósággal elfelejtettük egy estére, hogy Debreczenben vagyunk... Rossini, Gounod, Wagner, Erkel hatalmas alkotásainak hangjai mellett ittuk meg a pikkolónkat, igazi műelvezetek közt...

Hátha még a közönség nem viselkedett volna olyan hangosan, hogy a kávéházi lármába belefúlladt a zenekar valamennyi cantabilisebb, pianó részlete...

Dehát nekünk sok mindent tanulnunk kell újra. Még művészi intenciókkal dolgozó zenekarok hangversenyeinek meghallgatását is. A kávéházi halk beszédet és sok minden más egyebet.

Spectator.

KRÓNIKA.

Jegyzetek.

Lakodalomban voltam. Fekete, ünnepi ruhában férfiak, meghatott arcú nők, komoly nézésű gyerekek, ragyogó pompával feldiszitett esküvői lakoma, gyönyörű halvány rózsaszín és fehér rózsás csokrok, fátyolos, selyemruhás, könnyes szemű menyasszony komoly képű, büszke, kicsit ideges vőlegény, kisírt szemű örömszülők, hosszú sorban fogatok, fehér lovas virágosostoru menyasszonyi kocsí, élénk harangzugás, ünnepi köntösű pap, tömjénfüst, megható prédikáció, cigányzene, vig-szomoru bucsuzás, indulás Olaszországba, elcsendesült lakodalmi ház.

Temetésen voltam. Fekete ünnepi ruhában férfiak, meghatott arcú nők, komoly nézésű gyerekek, ragyogó pompával feldiszitett ravatal, gyönyörű sárga- és fehér rózsás koszorúk, csipkés szélű hófehér szenttakaróju, sulyos ércokporsó, megroggyant térdű, kisírt szemű családtagok, hosszú sorban fogatok, fekete maszkos lovakkal tollasforgóju kucsmás temetkezési emberekkel, lobogó gyertyalánggal elborított halottas kocsí, tompa harangzugás, feketetaláru szomoru arcú pap, tömjénfüstös circumdederunt; fátyolos hangú zenekar, szivettépő bucsuzás, indulás a Morgó felé, elcsendesült halottas ház.

Valahogy összehasonlításra jutottam a kettő között. Megragadott a külsőség hasonlatossága: Milyen másért történt az egyik ceremónia, milyen más fejezett ki a másik szertartás és a külsőségben mintha találkozott volna a kettő. Az egyiknél elindulás két életnek egy új létté alakítására, a másiknál elindulás egy életnek végső lezárásával a bizonytalanság, a homályosság felé. Mind a kettőnél indulás egy új felé, melyet a sejtés és reménység titokzatos fátyla takar. Az egyiknél teljes leszámolás a régi léttel, bizonytalan várakozás az új élet iránt, a másiknál bizalom új életre, mindkettőnél erős nekiindulás az ismeretlen jövő felé. És szomorúság borong mind a kettő felett. A siralom völgyében fáj a megújulás, fáj az elmúlás.

Valahogyan szerettem volna a lakodalmi népet a halottas menetbe belevinni. Nem az utra indulókat, azok hadd menjenek a maguk célja felé, ne

lássák ők a maguk utolsó utra kelésük előre vetett árnyékát, ne zavarja boldogság felé indulásukat az elmulás fagyos lehellete, menjenek gondtalanul, vídám szívvél a földi örömök ösvényén, melyen minden virág nekik nyílik, minden madár nekik dalol, amíg fiatalok és szerelmesek. Sok irigy szív kísérté a fiatalokat a frigykötéskor, utálatos kigyósziszegéssel sutogott a pletyka az új pár körül, sok hazug köszöntés csengett az ajkakon, emberi gyarlóság, emberi kicsinység rosszul leplezetlen, de felütötte sunyi fejét azon az esküvőn. Ezeket vittem volna el magammal a másik indulásra. A szomorubbra, a reménytelenebbre, az őszintébben könnyes szeműre, az irigység nélkül valóra. Hadd változott volna át az irigység gyáva szorongássá a szemekben, hadd enyhült volna meg a gögös keménység, mindent megbocsájto, mindent elfeledő nemes megértéssé a szívekben, hadd halkult volna át a pletykázó suttogás könyörgő imává, igaz részvétté a hazug szó az elszápadt ajkakon. Emberi gyarlóság, emberi kicsinység, de összezsugorodtál volna a szívet markoló circumdederunt panaszos hangjainál. És szívben megtisztulva, lélekben megneemesülve ekkor lett volna méltó a lakodalmas menet ahhoz a tiszta homloku, tiszta szívű fiatal emberpárhoz.

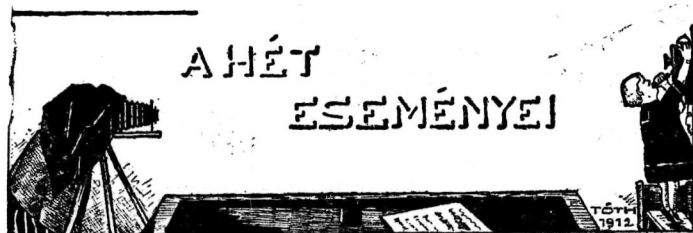
ŐSZI VERŐFÉNYBEN...

A Debreczeni Szemle számára írta: Juhász Gyula.

*Őszi verőfényben pirosak a lombok,
Egy kis dicsőségtől nem leszek én boldog,
Messze tarlót rőttem, hideg volt az éjjel,
Takarózni kellett egy kis dicsőséggel.*

*Ha ir gyelnétek, odaadom ingyen,
Fanyar borostyánnál egyebem úgy sincsen,
Amit én elértem, nincsen áldás azon,
Csak az én magányos utamat siratom...*

*Pihenőre térni: örök vágyam nékem,
Jó szó, jó bor, egy csók: lenne dicsőségem;
Adjatok, adjatok, őszi rózsát ősznek,
Puha derekaljat fáradt hegedősnek!*

)(Debreczeni színművésznőkből lett nagyságos polgárásszonyokat mutatunk be lapunk mai számának borítékclapján. És a legkellemesebb érzések közt gondolunk vissza ama nem is olyan régi időkre, mikor a Kállay Lujzák és Bódy Ellák gyönyörűséges hangját hallottuk a debreczeni színpadon, mikor igazi művészi zenei alkotások interpretálóiként léptek elének azok, akik mint nagyságos polgárásszonyok nem minden ok nélkül együtt szidják velünk a magyar színészet dekadenciáját.

— A király 83 éves lett ezen a héten. Gyönyörű szép emberi kort ért meg a mi uralkodónk. Sok szomorúság érte a hosszú évtizedek alatt és sok alkalma volt az élet gyönyörűségeinek kihasználására. Dehát

a lelkibánatok ép úgy nem ártottak neki, mint ahogy betartotta a mértékletességi elveket is. Mert a legnagyobb erény: önmagunkon uralkodni tudni. I. Ferencz József pedig olyan uralkodó volt, aki első sorban önmagán uralkodott.

+ Tisza Istvánban megint nem a politikust, hanem az embert igyekeztek megsérteni. Mert nálunk Magyarországon divat az, hogyha az emberekkel, mint írókkal, művészekkel, társadalmi, vezérekkel politikusokkal nem tudunk megbirkózni, akkor belemászunk az *egyéni veséibe* Magyarországon, aki valamilyen felülemelkedik valaki a másik embertársán, hacsak nem sikerül elkedvetleníteni a közszerepléstől két év alatt *gazembert* csinálunk. Így buktak el nemcsak kormánypárti, de ellenzéki politikusok is. Az Ugronok a zabszállítással, a Verhovayak, a Lukácsok. Csakhogy Tiszának egy nagy szerencséje van. Lehet a politikája nagyon rossz — ehhez nem szólunk hozzá, — de a tisztességéhez és a gallériájához, mandzsettájához kétség, piszok nem férhet hozzá.

× A vízvezetési bizottság megint ülésezett. És ezzel kint vagyunk a vízből — gondolják a jó urak. Ismételten beszámoltak arról, amit régen jól tudunk, hogy nincs víz. És ismét ígérték, hogy lesz. Amit, hogy ígérték február, májusra s a fészkes fülemile tudja mikorára. Hát igaz, hogy ezzel az ígérettel kint vagyunk a vízből, de mi éppen az ellenkezőjét szeretnénk ez alkalommal. Bent lenni a vízben, még pedig a bő vízben. A debreczeni vízvezetési viz bőségében.

= Szent István napja is lezajlott. A boltok zárva voltak s a főutcán, — miután a villanyos vezetékek is sztrájkolt egy este rövid ideig, — sötétes volt a hangulat. És soha se hatott ez a sok bezárt üzlet olyan szomorúan, mint a mostani Szent István napján... Jelesen arra gondoltunk, hogy ha így haladnak a dolgok s nem javul a pénzügyi helyzet ezek közül a hétköznapiak fényes világítást árasztó üzletekből sok marad majd bezárva Szent-Istvánnapi ünnep nélkül is...

— Baltazár püspök tragikumja megható. Minket legalább, akik szerettük és éppen ezért voltunk ellene a politikai hercehurcákba való belesodródásának az ő legsajátosabb hibájából való betülekedésének, megható ez a vaskos tragikum. De csak úgy egy pillanatra. A másik percben már megnyugvás száll a lelkünkre. Sőt örülünk a világi terekről való visszavonulásának. Ebben a mai sivar, kenyérharcos világban feladata magaslatán álló lelkipásztornak elég cselekedni valója van egyházi mesgyéken is. Az ő nagy birodalmában, melynek nemcsak fejedelmévé emelte kivételes tudása és a gondviselés kegye, de amelynek szolgájává is szegődött ugyanakkor, sokkal többet használhat a közjónak, az emberiségnek, mint a köznapi élet nemcsak hangos, de szennyes fórumán. És most, mikor annyi világi tisztségét — saját akaratából, — elveszítette, örömmel látjuk, hogy ugyanakkor megtalálta — — önmagát.

Mementó... De szépen is tudunk lelkesedni — holnapig. Csak ma, jobban mondva tegnap. Mert a mi lelkesedésünk a holnapot nem éri meg. Milyen derék volt az a mozgalom, mely azt célozta, hogy Debreczen szobrot állít öreg Boka Károlynak, a hatvanas évek cigány-királyának. A cigány szobra?

Színházi jegyzetek.

Mezey Béla ugyancsak gyorskezü ember. Nehány hét alatt nemcsak beszervezte társulatát, de sikerült kitalálnia a honvédminiszternél a katonazenekart is, amit mi a magunk részéről határozottan nagy vívmánynak tekintünk.

Nemcsak azért, mert a színházban rendes, fegyelmezett és kellő létszámu művészenekarhoz jutunk, hanem mert ez a „különítmény“, ha a próba idő alatt beválik, bizonyára ki fog egészíttetni önálló ezred-zenekarrá.

Volt alkalmunk illetékes katonai méltósággal beszélgetést folytatnunk, aki kijelentette, hogy a Mezey Béla szerződésében kikötött megszorítások csak arra valók, hogy bizonyos esetekben azonnal vissza legyen rendelhető ez a zenekar. Nincs okunk eltitkolni, hogy ezek a bizonyos esetek inkább holmi színházi tüntetésekre, illoyálításokra vonatkoznak. A debreczeni főispánverés még mindig élénken él a hadügyi körök emlékében s nyílt titok, hogy a debreczenieknek — most már igazán ok nélkül — *rebellis* hírok van.

Egyébként az udvari gyász — kivéve a legnagyobb gyászt — nem terjed további időre, mint egy-két napra, amikor drámai előadások tarthatók s a gyors visszarendelések inkább holmi színházi tüntetések miatt vannak kilátásba helyezve. (Mint ahogy Debreczenben a Polgári házasság c. bohózat előadásain ilyenek tényleg elő is fordultak a multban.) És, ami tényleg derék, hazafias és mintaserüen képzett honvédkatonaságunkat persifláló jeleneteket a színpadon nem tűrhet meg a honvédzenekar vezetősége.

*

Szóval a Mezey első meglepetése csak a legkellemesebb meglepetés lehet. Izeltitűl a *Hungária* katonazenekar hangversenyei szolgáltak. Hát miért nem tartottak ilyen művészi színvonalon álló hangversenyt a színházi zenekar kenyér nélkül maradt polgári zenészei is? ! Ilyen összjáték, muzsikalitás mellett tőlük is szívesen vettük volna Faust-ot, Tell Vilmos-t, Bánk-ot, Lohengrin-t stb. Pláne, ha az ő sorsukon is segithettünk volna.

*

A színházi szezon az idén, mindenesetre derék kísérletként a jövőre augusztus 30-án kezdődik.

Ez a hónap a bemutatkozások ideje lesz. Ime, Mezey nem fél attól, hogy a bérlőközönségnek még a bérleti idő előtt bemutassa társulatát.

Mi nem ismerjük az új tagok egy nagyrészét s így kritikát sem gyakorolhatunk felettük, de Mezey, aki ismeri, nagyon bizhatik bennük, ha az előleges egy hónapos idényt megmeri kockáztatni. És ezt mi biztató tényként állapítjuk meg.

A mi igazi művészkedvenceink közül *Halassyné*, *Halassy Mariska*, *Kassay Károly*, *Borbély Lili*, *Lajthy Uty Gizella* nem lettek hűtelenek hozzánk. Hogy épen ezeket válogatta ki Mezey, ez is kedvező jel a kezdődő szezonra.

*

Persze, hogy abba a zavarba, ami Zilahy Gyula diszletei körül keletkezett, belekeverték Mezey is, aki pedig legjobban szeretné, ha azokkal a rekvizitumokkal, az azok ügyes-bajos dolgával békét hagynak.

Azt mondja: van neki diszlete és ruhatára. És mi, akik megszoktuk eddig legalább, hogy Mezey igazat szokott mondani, el is hisszük neki.

*

Egyébként megjelent már az előleges színi-jelentés, melyet itt adunk:

Előleges színházi jelentés.

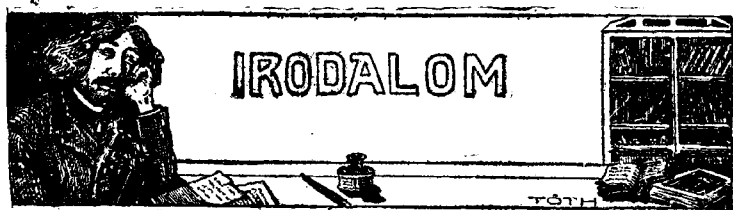
Tisztelettel értesitem Debreczen szabad királyi város nagyérdemű közönségét, hogy az 1913—1914. évi színházi idényt ujonnan szervezett társulattal 1913. évi augusztus hó 30-án, szombaton Disz-előadással megnyitom. — Színre kerül: I. Ünnepi nyitány, vezényli Fischer Károly karnagy, előadja a m. kir. nagyváradi 2-ik honvédgyalogezred zenekara. II. Beköszöntő, elmondja Mezey Béla igazgató. III. Czigánybáró, operette.

Bérlet: A) bérlet a főidényben október 1-én, szerdán kezdődik, A) bérlettel folytatólagosan az A), B) és C) napos bérletre 60 és a vasárnapi (kis) bérletre 30 előadást lehet bérelni. A bérletkiváltás 1913 szeptember 15-től, hétfőtől, szeptember 22-ig mindennap d. e. 9-től 12-ig és d. u. 3-tól 5 óráig történhetik a titkári irodában. A régi bérlők jogai 1913 szeptember 21-ig tartatnak fenn, azontul a bérletekre az esetleges új jelentkezők tarthatnak igényt. A mélyen tisztelt bérlőkhöz a következő kérelemmel fordulok: Azon t. törzskönyvezett bérlőt, aki valamely oknál fogva akár az egész, akár a fél-idényre páholy bérletét nem kívánja igénybe venni, arra kérem, hogy bérletét albérletbe adni ne méltóztassék, hanem azt az elárúsítás végett a színházi pénztár rendelkezésére bocsátani szíveskedjék — bérletjogainak fentartása mellett. Továbbá a rendes bérletes előadások alkalmával, ha a tisztelt bérlő valamely előadás látogatásában akadályozva lenne, úgy kérem a t. bérlőt, hogy bérletjegyét lehetőleg előző nap délelőtt tíz óráig a színház pénztárához szíveskedjék küldeni, hol a jegyet esetről-esetre értékesítik és a bérletárt a pénztár vissza szolgáltatja. Bérelni csak egész idényre lehet. A bérletár két részletben fizetendő.

Bérletárak: Földszinti családi páholy 60 előadásra A), B) vagy C) napra 700 K. Elsőemeleti családi páholy 60 előadásra A), B), vagy C) napra 576 K. Földszinti és elsőemeleti kispáholy 60 előadásra A), B) vagy C) napra 432 K. Másodemeleti páholy 60 előadásra A), B) vagy C) napra 288 K. Támlásszék I—VII. sorig 60 előadásra A), B) vagy C) napra 120 K. Támlásszék VIII—XII. sorig 60 előadásra A), B) vagy C) napra 100 K.

Vasárnapi kis bérlet (kezdődik szept. 28-án, vasárnap): Földszinti családi páholy 30 előadásra 350 K. Elsőemeleti családi páholy 30 előadásra 288 K. Földszinti vagy I. emeleti kispáholy 30 előadásra 216 K. Másodemeleti páholy 30 előadásra 144 K. Támlásszék I—VII. sorig 30 előadásra 60 K. Támlásszék VIII—XII. sorig 30 előadásra 50 K.

A bérletárak első fele a kiváltáskor, a második fele január 1-ével fizetendő. A bérletárnak 2%-a (jegyszázalék) az országos színész egyesület nyugdíj intézetének javára külön fizetendő. Megnyitó előadásra jegyek előre válthatók augusztus 28-tól kezdve a színházi pénztárnál. Mezey Béla, igazgató.

A dráma történetéből.

— Iskola-drámák. —

Mint ahogy vannak a nap izzó fénye és hő melege elől sziklás hegyektől, sűrű erdőktől eltakart termőföldek, melyek hetekkel, sőt hónapokkal később adják vissza az elvetett mag gyümölcsöző, bő termését, mint a közelben elterülő, napsütött s víztől árasztott vidék áldásos földjei, azonképen minden eszmeáramlat, mely végigszántott Európa népeinek lelkén — ha el is jutott hozzánk ugyanakkor — termékenyítő hatását csak századok multán érezte.

A keresztyén vallás hódításainak nyomában járó nevezetes szellemi átalakulás nálunk a középkorban alig észlelhető; a nyugot népeinél látható nagy fejlődési folyamat ugyszólván csak akkor kezd éreztetni hatását a magyar nép lelkében, amikor Európa téreit már szélvészként járják be új, megváltó eszmék.

Az erkölcsök tisztító forradalma, a szellemi élet tökéletes átalakulása, a szépségnek és erőnek kultusza, a léleknek újjászületése: a renaissance, fölta mad Olaszországban s Franciaországban, Spanyolországban, Flandrián, Angolországban és Németországban keresztül hozzánk is eljut, de mit talál? Munkálatlan, kopár földet, melynek sivár terméketlensége csak annál szomorubb képet nyújt a napsütés aranyos fényében.

Amott életet létrehozó lehetével, termékenyítő melegével, sugárzó fényével, bőséges nedűjével egyszerre kikeletbe hajtja az elvetett magokat s színpompás, ragyogó virágok fakadnak nyomán; egy új világ: pazar, bőkezű, ezer színben csillogó, buja termékenységű. „Ez Európa nagy százada s az emberi tenyészet legcsudálatosabb pillanata”.

Olaszországban soha nem álmodott, káprázatos fényben szüli meg a festés művészetét, Angliában pedig teremt olyan drámákat, amelyekhez hasonlót emberi agynak sohasem fog sikerülni alkotni. A művészetnek minden ága egyszerre kifejlődik, minden kivirul.

Nálunk még a mysteriumi jelenetek és iskolai drámák dadognak alig érthetően, amikor Angolországban Shakespere, Franciaországban Molière, Spanyolországban Lope de Vega, majd Calderon szólnak a közönséghez a művészet legfelsőbb tökélyével, az érzéseknek abszolút őszinteségével, az emberi szenvedelmek vészes viharával, az igazság mindent meghódító hatalmával s a természet őszerejével.

Nálunk alig kezd a mag csirázni, amikor amott a termés legdusabb gyümölcseiben, a virágzás legcsodásabb ragyogásában gyönyörködhetünk.

*

A XVI-ik, XVII-ik és XVIII-ik század drámájának nyomait Magyarországon az iskolákban kell keresnünk. Még mindig vajudik a magyar dráma ezekben a sivár, szomorú századokban, de megszületni nem tud. A vajudásnak több nyomával találkozunk, mint a középkor mysteriumait illetőleg, de ezek a nyomok még mindig nem azok a szemek, amelyeket lánczá lehetne fűzni, amelyekből látni lehetne a magyar drámairás fejlődését; izoláltan álló, egymásra nem ható, gyermekes kísérletezések, melyeknek semmi

közük a kor szelleméhez vagy a nemzeti kultúra fejlődéséhez.

A pedáns, alapos és komoly németektől jutott hozzánk az iskolai dráma divatja. De amíg ott tudott fejlődni s a római dráma (különösen Plautus, Terentius) utánzataiból a renaissance hatása alatt kifejlődik az új latin dráma s a hitujítás apostolainak okos irányítása folytán a polemikus dráma, — addig nálunk a viszonyok éppen úgy megállították fejlődésében, mint néhány évszázaddal előbb az istentiszteleti színjátékot.

Miként az évezred elején a katolikus klérus, úgy most a reformatorok ragadták meg a színjátszást fegyverül hitüknek, tanáiknak terjesztésére, küzdelmeknek megérzékítésére, csak hogy míg a katolicizmus a templomban, addig a hitujítás az iskolában próbálta megvívni ezt a harcot.

S ez az oka, hogy az iskolai drámáknak kezdetben kisebb hatásuk s a nemzeti dráma fejlődésére eleinte kisebb jelentőségük volt, mint a naiv mysteriumnak.

Némely ember csak azáltal fosztja meg önmagát a boldogságtól, mert mindig összehasonlítja a mások boldogságával.

A dicséretnek az észből kell fakadnia, a gáncsolásnak a szívből.

Az igazi bölcsnek nincsenek szenvedélyei: nem örül, nem dühöng, nem esik kétségbe és semmitől sem fél.

A tudományt magunkba kell szívunk, nem pedig elnyelni akarni.

Pillantásainkkal elnyelhetünk egy idegen nőt és amellet vágyakozással kívánczozhatunk a saját feleségünk után.

601—1913. végrh. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a debreczeni kir. törvényszéknek 1913. évi 16,873. számú végzése következtében dr. Farkas Ignác ügyvéd által képviselt Debreczeni Belvárosi takarékpénztár r.-t. javára 800 K s jár. erejéig 1913. évi április hó 15-én foganatosított kielégítés végrehajtás útján lefoglalt és 2822 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: cserép, téglá, szekér és egyéb ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a hajduszoboszlói kir. járásbíró 1913. évi V. 228—1. számú végzése folytán 800 korona tőkekövetelés, ennek 1913. évi április hó 15. napjától járó 6% kamatai, 1/2% váltódíj és eddig összesen 96 korona 56 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, Hajduszováton a kötelesi dűlőben Vigvári Mihály cserépvetőjében leendő megtartására 1913. évi augusztus hó 30-ik napjának délutáni 6 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §§-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Hajduszoboszlón, 1913. évi. aug. hó 14. nap.

Páll Ferenc, kir. bir. végrehajtó.

Zsákok, ponyvák

és minden e szakmába vágó cik-
kek legolcsóbban szerezhetők be

WIENER ADOLF

ponyva és zsákkölcsön üzletében Kossuth-u. 27.

2954—1913. v. k. szám.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. járásbiróságnak 1913. V. 3673/1. számú végzése folytán közhirrét tétetik, miszerint Budapesti kereskedelmi részvénytársaság részére debreczeni lakostól 205 korona 20 fillér tőke, ennek 1912. évi február hó 24. napjától számítandó 5% kamatai és az eddig összesen 91 kor. 96 fillér per-költség erejéig 1913. évi június hó 17-én biróilag felülfoglalt és 1040 koronára becsült zongora és butor ingóságok 1913. évi augusztus hó 25-én, délelőtt 10 órakor kezdetét veendő és Debreczenben, József kir. herceg-utca 42. sz. a. megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Megjegyeztetik, hogy az árverés mindazon foglaltatók részére, kik már jogerős végrehajtási zálogjogot nyertek, elrendeltetik.

Debreczen, 1913. évi július hó 28-án.

Oláh Géza, birói kiküldött.

DIANA FÜRDŐ

a vasuti indóházzal szemben

Üzletáthelyezés miatt

a raktáron levő összes cikkek, u. m. női felöltők, pongyolák, costümök és blusok, valamint lüszter és gummi köpenyek mélyen leszállított áron szerezhetők be

HALMÁGYI SÁMUEL

fő- és fiók üzletében, Piac-utca.

Apollo mozgószínház.

Igazgató : —

Szombaton és vasárnap szenzációs Nordisk film :
A szerelem iskolája, 2 felvonásos vígjáték ; A fátymol, nagyhatású dráma 2 felv. Érdekes 2 órás kísérő műsor.

VIZGYÓGYINTÉZET

és Zander-féle svéd gyógygymnastika
Debreczen, Simonffy-u. 7

> Vezető orvos : DR. SZÁSZ ADOLF. <
RENDEL : D. e. 10—1-ig. D. u. 3—5-ig.

Gyógytényezők :

Vizgyógymódok. Szénsavas fürdők. Villamos fényfürdő. Villamozás (Faradikus, Galvanikus). Forró lég kezelés. Zander-féle gyógygymnastica. Svéd fejlesztő torna (gyermekeknek). Orvosi massage. Vibratios massage. Fangó (iszap) kezelés. ooooooooooooooooooooo

Rendelési órák : FÉRFIAKNAK : Délelőtt 6—10-ig. Délután 5—8-ig.

NŐKNEK : Délelőtt 10-től délután 5-ig.

Svéd fejlesztő torna gyermekeknek :
Délután 3—5-ig. ooooooooooooooooooooo

LUKÁCS VILMOS

és Testvére cementárúgyára

Debreczen, Hatvan-utca 5.
TELEFON 308. SZÁM.

árai a legolcsóbbak!!

Gyökeres tyukszemirtó Kárpáti-szesz ^{köszvény} szemölcsöt, tyukszemet ^{csusz ellen} kiváló hatással bir. Ára 1—2 K.
és bőrkeményedéstazon-
nal megszünteti. — Ára Alatus ^{baromfivész elleni}
70 fillér. ++++++ szer, csodás hatása.
Ára 1—2—4 korona. ++++++

A fenti szerek egyedüli főraktára és készítője
HARSÁNYI LAJOS gyógyszerháza
a „Reménység“-hez Debreczen, Csapó-u.

Nem fáj a feje másnap ha
Littke pezsgőt iszik